

Skovfogedæble fra Lov.

Littr. o. Syn.: Bentzien (ikke Wøldike, som Bredsted skriver) Dansk Haves tidende 1865, S. 353: Skovfogedæble fra Lou. — Samme Blad, Brummerstedt 1880, S. 59: Rødt Gaunøæble. - J. Wøldike, Den danske Frugthave Nr. 66: Skovfogedæble fra Lou. — Bredsted, Håndbog Nr. 11, do. — »Haven« 1903, S. 241, Skovfogedæble fra Lov. — Eneroth, Svensk pomologi 1896. S. 444: Skovfogedæble.

Historie: Lad mig straks i Anledning af Navnets Stavemåde bemærke, at det tilføjede Bynavn staves på Stedet således, som her er gjort, og ikke Lou eller Low, som man træffer det stavet i Kataloger og mange andre Steder.

Der har været og er måske endnu delte Meninger om, hvorvidt dette Æble er en dansk Frøfrugt eller ikke. Spørgsmålet har jeg i sin Tid ofte drøftet, både skriftligt og mundtligt med afdøde Pastor Wøldike, ligesom det har været afhandlet i dansk Havelitteratur.

Første Gang Æblet omtales og beskrives er i »Dansk Havetidende« for 1865, S. 553, hvor Bentzien giver en ret god Beskrivelse af det og tilføjer bagefter et Uddrag af et Brev fra Wøldike, dateret 8. September 1865, af hvilket her hidsættes følgende: »Sorten skyldes Skovfogden i Lov, Hammer Sogn ved Præstø, som har fundet Modertræet på Gærdet ved Skoven. Som Dreng gjorde jeg Bekendtskab med Frugten som den smukkeste, tidligste, mest velmagende Sommerfrugt, jeg har prøvet, og efter Dr. theol. Rørdams Anmodning har jeg formeret det siden 1859.« Senere beskrev Wøldike Æblet i »Dansk Frugthave« Nr. 66 og føjede hertil: »For 40 År siden gjorde jeg Bekendtskab med det hos Skovfogden i Lov ved Præstø, som viste mig Modertræet på et Skovgærde. Han havde ryddet dette Træ og indplantet den fraskilte Del i sin Have.«

Støttende sig til Wøldikes Meddelelse, sluttede Bentzien sig til den Mening, at Sorten var hjemmehørende i Lov og gav Æblet Navn i Henhold hertil. Dette gav Anledning til at afd. Gartner Brummerstedt på Gaunø i et Brev til Bentzien nedlagte Protest mod Navnet Skovfogedæble fra Lov og holdt på, at »Rødt Gaunøæble« var det rigtige, samt udtaler Tvivl om, at Sorten er en dansk Frøfrugt, idet han henviser til, at der findes hundredårige podede Træer af Sorten i Gaunø Have. Brummerstedt troede, at disse Træer var indført i Slotshaven samtidig med de Rækker af jævnaldrende Træer, mellem hvilke de er plantet, og altså næppe tiltrukket her i Landet.

Brummerstedts Artikkel gav Anledning til, at Wøldike i et Brev af 25 Juni 1882 bl. a. skrev følgende til mig: »Angående Gaunø røde Æble og Skovfogedæble fra Lov er Identiteten erkendt fra begge Sider. Æblet stiftede jeg Bekendtskab med hos Christen Skovfoged i Lov Skov 1850, da et Træ, såvidt jeg kan mindes, middelaldrende med to Stammer stod i Skovfogdens Have, hvilket hans Søn, min Legekammerat, sagde, at Faderen havde taget af en Stub, der endnu stod på det vestre Skovgærde, hvor jeg Året efter fandt den, bærende de samme røde »Karvinæbler«. Bentzien, hvem jeg, såvidt jeg erindrer i 1862, præsenterede denne Sort med nævnte Oplysninger, gav den ved Beskrivelsen i »Havetidende« det Navn, hvorunder jeg siden har kaldt den og meddelt den til de fleste Planteskoler her i Landet. Siden den Tid har jeg nok hørt af Gartner Brummerstedt på Gaunø, at der i Herregårdshaven skulde findes et så gammelt Træ af denne Sort, at der kunde være Rimelighed for, at Skovfogden havde fået den fra dette Træ og indpodet den på Stubben på Skovgærdet, hvor da Podestedet måtte være bleven dækket med Jord. Hvorledes Sagen nu end måtte hænge sammen, så bør Æblet vistnok beholde det Navn, hvorunder det først er beskrevet og sat i Formering.«

Såvidt Wøldike. Hvem der kendte ham, véd, at han aldrig med sin gode Villie gik udenom Sandheden, og det må derfor i Henhold til ovenanførte Citater stå fast, at der i 1830 har stået en gammel Stub af Sorten på Skovgærdet ved Lov Skov. Denne Stub findes ikke længere, og den nuværende Skovfoged véd intet om den at sige, endmindre om hvor den har stået, men har Stubben allerede 1830 været »gammel«, kan vel også det tyde på, at den kan have været ældre end Træerne i Gaunø Have, og at disse således kan være podet fra Træet på Skovgærdet.

Det Træ, som nu findes i Skovfogedhaven, er tydelig nok podet i Stammehøjde og rimeligvis med Skovabild som Underlag, da Stammen er meget tyndere under Podestedet end over det. Der findes ikke Spor af, at

Stammen har været tvedelt, og det kan således heller ikke afgøres, om det er dette Træ, Wøldike nævner, hvad det dog næppe er. Af dette Træ toges de Frugter, som 1869 blev præmierede på Udstillingen i Wien.

Hverken Oberdieck eller andre tyske Pomologer har genkendt Sorten. På Malmøudstillingen 1900 var Skovfogedæblet udstillet i ikke få svenske Samlinger og tildels af en næsten ukendelig Størrelse og Skønhed.

Beskrivelse af Frugten: — Størrelse: middelstor til stor, godt udviklet 75 mm bred, 84—86 mm høj, oftest dog kun 64—65 mm bred og 70—75 mm høj. — Form: ren Valseform, Bugen under Midten, kun ubetydeligt mere aftagende mod Bægeret, begge Halvdele éns udviklede. — Bæger: lukket, Bladene lange, uldede, står lige op, ofte ødelagte; Hulen middeldyb, middelvid, Hovedribber større eller mindre, altid tydelige, løber helt ned over Frugten og kanter Tværnittet. — Stilk: kort, kraftig, grøn med lidt. rødt, uldet; Hulen middeldyb, middelvid eller snæver med gulbrun Rust og ofte med en lille Svulst. — Hud: lysegul, men omtrent helt dækket af et mørkt blodrødt, der ved Modningen bliver livligere rødt; Punkter fine, ses ikke meget; Striber forekommer meget sjældent; fine Fnug ses ofte, sålængé Frugten hænger på Træet. God Lugt. Fedtet. — Kærnehus: på store Frugter åbent som hos Nonnetitte, på mindre ofte næsten helt lukket, Rum svagt afrundede eller lidt udrandede opad, tilspidsede nedad. Vægge sprængte, fildede, Kærner få, små, korte. — Bægerrør: en Kegle eller tragtartig Kegle, Tråde midtstillede. Griffel halvkløvet, håret. — Kød: hvidt med grønligt Skær, ofte lidt rødligt under Huden, i rigtig Spisetid mørt, middelsaftigt, vinsyrligt med fornøden Sødme og svag Aroma. — Modningstid: sidst i August—et Stykke ind i September. Plukketiden er der, når de første Frugter får en mere livlig rød Farve, såsnart Spor heraf viser sig, bør der plukkes. — Værd: god Bordfrugt og meget letsælgelig Handelsfrugt.

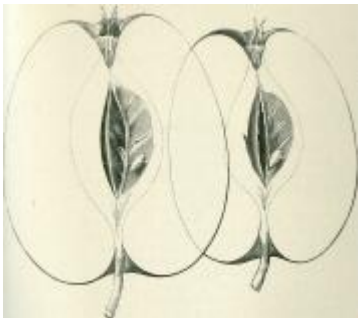

Fig. 222. Skovfogedæble fra Lov.

Træet bliver middelstort og er hårdført. — Årsskud; lange, tynde, rødlig eller violetrødbrunne, lange Led, talrige lange Barkporer. — Bladknopper: store, noget hårede, tæt tilliggende.— Blade: langtovale, temmelig smalle med påsat lang Spids, groft savtakkede, Stilke tynde, middellange, *dunede*. — Frugtknopper: store, kegleformede, *dunede*.